

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด
ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*

POTENTIAL OF COMMUNITY ENTERPRISE GROUP MANAGEMENT
CASE STUDY MUSHROOM GROUP, THA MUANG SUB - DISTRICT,
SELAPHUM DISTRICT, ROI ET PROVINCE

พัชรพงษ์ เชิญนิยม¹, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์², สุรพงษ์ แสงเรณู³, วุฒิชัย ตาลเพชร⁴
และ ณัฐพงษ์ ราชมี⁵

Pacharapong Chernniyom¹, Pongsawut Rachjun², Surapong Sangranoo³,

Wutthichai Talphet⁴ and Natthaphong Ratchmee⁵

¹⁻⁵คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹⁻⁵Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: Seat007@outlook.com

Received 13 November 2024; Revised 12 December 2024; Accepted 12 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยวิธีการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ผ่านการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกแยะเป็นประเด็นต่างๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา

* พัชรพงษ์ เชิญนิยม, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์, สุรพงษ์ แสงเรณู, วุฒิชัย ตาลเพชร และ ณัฐพงษ์ ราชมี. (2567). ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(6), 1-20.

Pacharapong Chernniyom, Pongsawut Rachjun, Surapong Sangranoo, Wutthichai Talphet and Natthaphong Ratchmee5. (2024). Potential of Community Enterprise Group Management Case Study Mushroom Group, Tha Muang Sub - district, Selaphum District, Roi Et Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 1-20.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประธานกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มมารวมตัวกันที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อประชุมเพื่อวางแผนในการทำงาน และมีการแบ่งหน้าที่กันทำในการทำงานออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อที่จะทำให้งานออกมาได้อย่างรวดเร็ว 2. สมาชิกมาประชุมหรือมาทำงานไม่ครบทำให้การทำงานล่าช้า บางครั้งสมาชิกติดธุระ ทำให้งานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด 3. ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจะช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาช่วยกันออกความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามีปัญหาอะไรประธานก็จะนัดสมาชิกกลุ่มประชุมเพื่อหาทางออกและมีการวางแผนในการทำงานในทุก ๆ ครั้ง

คำสำคัญ : ศักยภาพ, การจัดการ, กลุ่มวิสาหกิจ

Abstract

This research aims to 1. Study the potential of community enterprise group management. 2. Analyze the problems and obstacles in the potential of community enterprise group management. 3. Propose guidelines for solving problems and obstacles in the potential of community enterprise group management. The research method was analyzed through qualitative research by in-depth interviews with 18 key informants. The data was analyzed by separating into various issues using descriptive data analysis according to the purpose of the study.

The research results found that 1. The group leader allowed group members to gather at the community enterprise to meet to plan their work and divided their tasks into sections in order to make the work faster. 2. Members did not attend the meeting or did not attend all the work, causing the work to be delayed. Sometimes, members were busy, causing the work to not be completed on time. 3. The group leader and group members would help each other find ways to solve the problems and express their opinions to find ways to solve the problems. When there were any problems, the leader would call the group members to meet to find a solution and plan the work every time.

Keywords: Potential, Management, Enterprise Group

บทนำ

ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นเกิดจากการนำใช้ทุนทางสังคมทั้งหมดในชุมชนประกอบด้วย 1) บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน 2) กลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชน ได้แก่ อาสาสมัคร กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ สถาบัน การเงินชุมชน วัด เป็นต้น 3) หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล 4) หมู่บ้านจัดการตนเองรวมตัวกันร่วมคิด ร่วมทำเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยที่จะใช้แนวคิดของการมีส่วนร่วมการร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจในการทำงาน และร่วมรับผลประโยชน์เชื่อมโยงกับการทำงานทุนทางสังคมทั้งหมดในพื้นที่บูรณาการในการทำงาน โดยใช้ปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นตัวตั้งต้นในการทำงานโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชน การสร้างการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นให้กับประชาชนทั้งด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ผลกระทบที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ได้แก่ การเรียนรู้ของแกนนำสมาชิกชุมชน ผู้ได้รับผลประโยชน์ การเกิดแหล่งเรียนรู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพนโยบายสาธารณะการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลกระทบที่ทำให้ปรากฏเป็นนามธรรม ได้แก่ ความเป็นเจ้าของงานกิจกรรมและผลความเชื่อมั่นในแกนนำ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและผู้ที่ได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันของแกนนำสมาชิก (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหอม, 2560)

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยกลุ่มคนหรือคณะบุคคลที่เป็นสมาชิกของชุมชนที่มีความผูกพันกันมีวิถีชีวิตร่วมกันเป็นเจ้าของ และร่วมดำเนินกิจการมุ่งจัดการทุนความรู้ภูมิปัญญาและทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การสร้างรายได้เพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (ดร.ณัฏฐ์ สมิตะเกษตริน, 2552) กล่าวว่าบริบทของวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องกับบริบทของชุมชนประกอบด้วยลักษณะและโครงสร้างของสังคมรูปแบบความเป็นอยู่อาชีพและรายได้ ความรู้ ภูมิปัญญา การประยุกต์ และการสืบทอด รวมถึงประสบการณ์จากผู้รู้ในชุมชนการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนและสถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วยความเป็นมาการพัฒนาการขององค์กร โครงสร้างและการบริหารจัดการองค์กรทรัพย์สิน และการเงิน การดำเนินงานกิจกรรมขององค์กรการบริหารจัดการด้านผลผลิตและการตลาดขององค์กร เป็นต้น (ดร.ณัฏฐ์ สมิตะเกษตริน, 2552)

เห็ด (Mushroom) คือชีวอินทรีย์ (Living Organism) ซึ่งได้จัดอยู่ในอาณาจักรของ ฟันไจ (Fungi Kingdom) มีหลากหลายรูปร่างพื้นฐานและได้จัดจำแนกอยู่ในไฟลัมเบสิดิโอ ไมโคตา (Phylum Basidiomycota) กับไฟลัมอะการิโคไมโคตา (Phylum Agaricomycota) ซึ่งคำว่าเห็ด หรือดอกเห็ดคือส่วนโครงสร้างสืบพันธุ์ของฟันไจใหญ่ประกอบด้วยก้าน (Stipe) และหมวก (Pileus) หมวกอาจเป็นครีบ (Lamella) หรือเป็นท่อ (Tube) อันเป็นที่เกิดสปอร์ (Spore) ซึ่งสปอร์ขนาดเล็กมากคือจุลขนาดต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ช่วยทำให้มองเห็นและในปัจจุบันได้มีการจำแนกเห็ดกว่า 30,000 ชนิด มีทั้งที่เป็นเห็ดกินได้และเห็ดกินไม่ได้บางชนิดกินแล้วเกิดประสาทหลอน บางชนิดกินแล้วถึงแก่ชีวิต เห็ดเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาบริโภคได้ซึ่งอุดมไปด้วยโปรตีนวิตามินและเกลือแร่ นอกจากนี้เห็ดบางชนิดยังเป็นยาสมุนไพรอายุวัฒนะในการป้องกันรักษาโรคหลาย ๆ ชนิด เช่น เห็ดหลินจือ เห็ดหัวลิง เป็นต้น เห็ดมักจะขึ้นตามป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงช่วงฤดูฝน แต่ในปัจจุบันได้มีการศึกษาทดลองและพัฒนาการเพาะเลี้ยงเห็ดให้มีผลผลิตตลอดปี เช่น เห็ดสกุลนางรม ได้แก่ เห็ดนางฟ้า เห็ดขอนขาว - ขอนดำ เห็ดบด นางรม เป้าฮื้อ ฮังการี หูหนู ดินแรด เห็ดโคนญี่ปุ่น เป็นต้น การเพาะเลี้ยงเห็ดเกษตรกรสามารถเรียนรู้ฝึกปฏิบัติได้โดยใช้พื้นที่เพาะเลี้ยงเพียงเล็กน้อยและใช้วัสดุเพาะที่ทำได้ในท้องถิ่น เช่น ฟางข้าว เศษมันสำปะหลัง เปลือกกล้วยเหลือ กล้วยเขียว ชั่งข้าวโพด ใบแฝก ขี้เลื่อย เป็นต้น เป็นการสร้างงานและรายได้ให้แก่เกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงได้เป็นอย่างดีนับเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ เห็ดที่เกษตรกรนิยมเพาะเพื่อจำหน่ายตลาด มีความต้องการเป็นจำนวนมาก เช่น เห็ดนางฟ้า นางรม ขอนขาว ฮังการี เป้าฮื้อ หูหนู เห็ดบด (เห็ดลม) และเห็ดโคนญี่ปุ่น เป็นต้น เห็ดดังกล่าวสามารถเพาะขึ้นบนวัสดุเพาะได้หลายชนิดที่ทำได้ในพื้นที่

จากประเด็นที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยนี้มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 18 คน ประกอบด้วย 1. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 2. รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 3. เลขานุการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 คน 4. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 คน และ 5. ประชาชน จำนวน 6 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) การวิจัยนี้มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 18 คน ประกอบด้วย 1. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 2. รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 3. เลขานุการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 คน 4. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 คน และ 5. ประชาชน จำนวน 6 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ดตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะทำการศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นการวิจัย ดังนี้คือ

3.1 ประเด็นศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

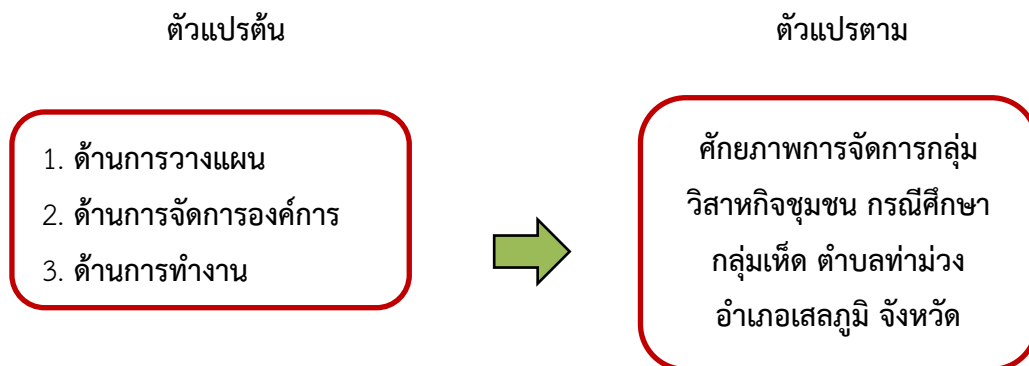
3.2 ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.3 ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4. กรอบการวิเคราะห์การวิจัย

กรอบการวิเคราะห์วิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยจึงใช้กรอบการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการ โดยเขียนให้เป็นแผนภาพ ดังนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่างๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์ก็นำมาประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ผลของการวิเคราะห์มีความสมบูรณ์แบบมากขึ้น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีผลการวิจัยประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1. ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 ศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประธานกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มมารวมตัวกันที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อประชุมเพื่อ

วางแผนในการทำงานและมีการแบ่งหน้าที่กันทำงานออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อที่จะทำงานออกมาได้อย่างรวดเร็วและทุก ๆ ครั้งที่ทีมงานภายในกลุ่มประธานกลุ่มก็จะนัดสมาชิกกลุ่ม ทุกครั้งส่วนสมาชิกที่มาไม่ได้ประธานกลุ่มก็จะหาคนมาแทนที่เพื่อที่จะให้งานไม่ล่าช้า ประธานกลุ่มก็จะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของงานแต่ละครั้งว่าแต่ละครั้งงานจะต้องเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและเห็นจะต้องมีคุณภาพตามที่ลูกค้าต้องการ

1.2 ศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการองค์การ”

ผลการศึกษาประเด็นบทบาทการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการองค์การ พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการจัดการองค์การภายในกลุ่มคือจะมีประธานกลุ่มซึ่งมีอำนาจสูงสุดในกลุ่มสามารถสั่งงาน และแบ่งงานให้สมาชิกทำโดยประธานจะเป็นส่วนสำคัญในการบริหารกลุ่มจะคอยให้คำแนะนำคอยตักเตือนเวลาที่สมาชิกทำผิดพลาด ซึ่งสมาชิกจะต้องรับฟังคำแนะนำของหัวหน้าหรือประธานและนำไปปฏิบัติการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องเชื่อฟังและคอยช่วยเหลือกัน ถ้าหากสมาชิกมาไม่ครบก็สามารถขอความช่วยเหลือจากกลุ่ม ๆ ได้ ประธานก็จะมีหน้าที่ประสานงานหากสมาชิกไม่พอภายในกลุ่มก็จะมีออริบายงานกันทุกครั้งก่อนที่จะลงมือทำ

1.3 ศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการทำงาน”

ผลการศึกษาประเด็นบทบาทการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการทำงาน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การผลิต และการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดนี้จะเป็นการทำงานแบบพึ่งพาอาศัยกันใครที่มีหน้าที่อะไรก็ทำไปส่วนคนที่ทำงานเสร็จแล้วก็สามารถมาช่วยคนที่ยังไม่เสร็จได้ก่อนที่จะทำงานประธานกลุ่ม ก็มีการประชุมกันและแบ่งหน้าที่กันทำงานทุกครั้ง เพื่อให้งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ซึ่งการทำงานทุกครั้งก็จะมีปัญหาคือสมาชิกมาไม่ครบหรือติดธุระ ประธานกลุ่มก็แก้ปัญหาด้วยการประสานงานไปยังกลุ่มอื่นเพื่อที่จะขอสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ มาช่วยงานของกลุ่มเห็ด

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดปัญหาส่วนมาก คือ สมาชิกมาประชุมหรือมาทำงานไม่ครบทำให้การทำงานล่าช้า บางครั้งสมาชิกก็ติดธุระ ทำให้งานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ส่วนการวางแผนถ้าสมาชิกมาไม่ครบก็ต้องเลื่อนออกไป หรือบางที่ต้องจ้างคนมาเพิ่มเพื่อที่จะให้งานดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้และทำให้ต้องเสียเวลาในการทำงาน ซึ่งถ้าเกิดปัญหาประธานกลุ่มจะต้องประสานงานไปยังกลุ่มอื่น ๆ เพื่อขอความช่วยเหลือในขณะที่สมาชิกกลุ่มมาทำงานไม่ครบ ซึ่งการประสานงานของประธานกลุ่มกับกลุ่มอื่น ๆ นั้น จะต้องมีความชัดเจนว่าต้องการคนแบบไหนให้มาทำงานช่วย ดังนั้นจะต้องมีความรอบคอบและสมาชิกจะต้องให้ความช่วยเหลือด้วย

2.2 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการองค์การ”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการองค์การ พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประธานกลุ่มได้มีการจัดให้สมาชิกกลุ่มดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยที่ประธานมีหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มอื่นเพื่อขอความช่วยเหลือเวลาที่สมาชิกกลุ่มมาทำงานไม่ครบ ซึ่งเป็นปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสมาชิกกลุ่มบางคนอาจจะติดธุระจึงมาทำงานไม่ได้ จึงทำให้การทำงานล่าช้าลง ไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนดและในเรื่องของการนัดประชุม ควรนัดในช่วงเวลาที่สมาชิกภายในกลุ่ม อยู่ในหมู่บ้านเพื่อลดปัญหาเวลามีงานวิสาหกิจที่สำคัญจะได้พร้อมช่วยกันทำงาน

2.3 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการทำงาน”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการทำงาน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปัญหาในด้านผลิตและการทำงานคือ สมาชิกกลุ่มมีแต่ผู้หญิงงานที่ต้องใช้แรง

หรือต้องยกของหนัก ๆ ก็ต้องจ้างคนในชุมชน เพื่อที่จะทำให้ไม่เสียสุขภาพจึงต้องจ้างแรงงานเพื่อยกของที่หนัก ๆ และทำให้งานรวดเร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพจึงทำให้ต้องจ้างแรงงานเพื่อมาช่วยงานเพื่อที่จะทำให้งานเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาแนวทางการปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจะช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาช่วยกัน ออกความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเวลามีปัญหาอะไรประธานก็จะนัดสมาชิกกลุ่มประชุม เพื่อหาทางออกและมีการวางแผนในการทำงานในทุก ๆ ครั้ง ซึ่งปัญหาที่พบคือ ประธานกลุ่ม มีการวางแผนที่ไม่รอบคอบจึงทำให้งานล่าช้า แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ประธานกลุ่มจะต้องวางแผนในการทำงานให้รอบคอบเพื่อให้สมาชิกกลุ่มทำงานตามแผนที่วางไว้งานจะได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด และมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ การที่มีแนวทางการแก้ไขปัญหาก็จะช่วยให้งานออกมาได้ดี ช่วยให้เพิ่มรายได้มากขึ้น และมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการเข้าถึงจากคนภายนอกมากยิ่งขึ้น

3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการองค์การ”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการองค์การ พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วงอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในการจัดการองค์การมีปัญหาไม่มาก เช่น สมาชิกไม่มีความรู้เรื่องการตลาดจึงทำให้ไม่มีตลาดรองรับและไม่มีช่องทางการขายที่มากพอจึงทำให้ขายแต่ในชุมชนหรือหมู่บ้านใกล้เคียงส่วนแนวทางการแก้ปัญหาคือต้องมีช่องทางการขายมากกว่านี้ เช่น ช่องทางออนไลน์ Facebook เป็นต้น หรือช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถขายได้และทำกำไรได้

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการทำางาน”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการทำางาน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในการผลิตและทำงานของกลุ่มเห็ดไม่ค่อยมีปัญหา เพราะประธานจะมีการแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำในทุก ๆ ครั้ง แต่ปัญหาก็คือสมาชิกมาทำงานไม่ครบ ประธานกลุ่มก็จะไปขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น ๆ ให้มาช่วยในการทำงานและอีกปัญหาคือเรื่องของแรงงาน ประธานกลุ่มก็จะไปจ้างคน ในชุมชนเพื่อมาเป็นแรงงานเพื่อมาช่วยในการยกของ เพราะสมาชิกกลุ่มไม่สามารถยกของที่หนัก ๆ ได้ทำให้ต้องจ้างแรงงานมาช่วยยกของ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีข้อค้นพบที่นำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวางแผน กล่าวคือ ประธานกลุ่มจะนัดสมาชิกกลุ่มให้มารวมกันที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อที่จะประชุมและวางแผนการทำงานและมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานทุก ๆ ครั้ง เพื่อให้เป็นระเบียบโดยภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดประธานกลุ่มจะเป็นคนนัดหมายทุกครั้งและประธานกลุ่มจะมีการกำหนดหรือตั้งเป้าหมายไว้ในการทำงานไว้ทุกครั้งเพื่อเป็นเป้าหมายที่จะทำให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อที่ประธานกลุ่มจะสามารถมอบหมายหน้าที่การทำงานของสมาชิกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประธานจึงต้องมีการกำหนดการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของอัครเดชเดชา ปานท่าไข และ ชญาภัทร ก่อารโย (2561) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กรมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยมีการวางแผนและมีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม ในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มรวมทั้งการมีส่วนร่วม

ในการการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมและเข้าใจร่วมกัน

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ ภายในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดประธานกลุ่มจะแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้กับสมาชิกกลุ่มทุกครั้ง เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพจึงต้องมีการแบ่งหน้าที่กันทำจะมีการอธิบายงานทุก ๆ ครั้งเพื่อให้รู้ถึงหน้าที่ของตนเองและลงมือทำงาน หากสมาชิกในกลุ่มไม่พอก็สามารถขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น ๆ ให้เข้ามาช่วยทำงานได้ เช่นเดียวกันกับหากสมาชิกกลุ่มอื่นสมาชิกไม่พอก็สามารถขอความช่วยเหลือจากกลุ่มเห็ดได้ และมีการทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายทุกครั้ง เพื่อที่จะรู้ถึงยอดต่าง ๆ ของแต่ละครั้งเวลาทำงาน และมีการแบ่งความสำคัญของงานแต่ละอย่างตามระยะเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การของรัชดา ภัคดียิ่ง (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ด้านการวางแผนการจ้างองค์การผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการดำเนินการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีการนำ / ควบคุมให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนที่วางไว้โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มรวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมและเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชน จะต้องมีการจัดวางระบบการดำเนินการโดยมีการจัดวางตำแหน่งและโครงสร้างองค์กรพร้อมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนมีผู้นำในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำและกรรมการของกลุ่มเลือกผู้นำที่มีความเสียสละและมีความซื่อสัตย์เข้ามาเป็นผู้บริหารของกลุ่มมีการประชุมพบปะทวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งแจ้งให้สมาชิกทราบเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการทำงาน กล่าวคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดจะมีการทำงานแบบมีประธานคอยแบ่งงานแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้กับสมาชิกในทุก ๆ ครั้งโดยจะมีการนัดเพื่อวางแผนกันก่อน เพื่อให้งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพโดยประธานกลุ่มจะเป็นคนเรียกประชุมสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่ออธิบายงานให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและคอยช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มทุกอย่าง หากสมาชิกในกลุ่มไม่พอประธานกลุ่มก็จะไปขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น ๆ ให้มาช่วยเหลือ

และมีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายทุกครั้งเวลาทำงาน ดังนั้น การทำงานของกลุ่มเห็ดจะมีแบบแผนและขั้นตอนในการทำงานทุกครั้งรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชนของ บัณฑิต อ่อนดำ และ วิริยา น้อยวงศ์ณรงค์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวชี้วัดความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชน ได้แก่ 1) องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ซึ่งรวมถึงระบบข้อมูลข่าวสารวิชาการ การศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ทันต่อความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงโดยเน้นให้เกิดองค์ความรู้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคมตลอดองค์ความรู้นั้นสามารถนำมาใช้ในกระบวนการพัฒนาทั้งในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน และใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา 2) กระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ ในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา และแสวงหาทางออกในการแก้ปัญหาด้วยตนเองเพื่อตอบสนองปัญหาของสมาชิกในชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน ประสบการณ์ และการเรียนรู้ 3) องค์การชุมชนการบริหารจัดการกำลังคน หมายถึง การรวมกลุ่มของชาวบ้านการจัดองค์กรในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน การจัดระบบบริหารจัดการงานพัฒนาจัดระบบสวัสดิการสังคมชุมชน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การรวมตัวเพื่อจัดตั้งกลุ่มกองทุนออมทรัพย์มีการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน ส่งเสริมเครือข่ายทั้งเครือข่ายธรรมชาติ เครือข่ายการจัดตั้งองค์กร และเครือข่ายประสบการณ์

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ด้านการวางแผน กล่าวคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดจะมีปัญหาหลัก ๆ คือ เรื่องการนัดสมาชิกกลุ่มให้มาทำงาน สมาชิกบางคนก็ติดธุระมาไม่ได้เลยเป็นปัญหาแล้วก็เรื่องการวางแผนการทำงาน สมาชิกกลุ่มบางคนก็ไม่ทำตามแผนที่วางไว้จึงทำให้การทำงานล่าช้าและวุ่นวายและอีกเรื่องคือการแบ่งหน้าที่กันในการทำงานสมาชิกบางคนก็ไม่เข้าใจจึงต้องมีการอธิบายงานให้ฟังอีกรอบเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น สมาชิกกลุ่มก็มีแต่ผู้หญิงและบางคนก็อายุเยอะแล้วจึงทำงานหนัก ๆ ไม่ได้ และถ้าต้องยกของที่มันหนัก ๆ ก็ต้องจ้างคนในชุมชนให้มาช่วยยกเพื่อป้องกันไม่ให้เสียสุขภาพและก็เรื่องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถคงอยู่ได้อีกนาน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสามารถวิเคราะห์ออกมาได้เป็น 3 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยภายในกลุ่มวิสาหกิจ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผนการแบ่งบทบาทการระดมทุน การแบ่งปันผลประโยชน์ความเสียสละความสามัคคีความร่วมมือของสมาชิกและครอบครัว การ

ดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่องคุณภาพสินค้าการบริหารการตลาดภาวะผู้นำและการสร้างเครือข่าย
วิสาหกิจชุมชน 2) ปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน วัฒนธรรม
ประเพณีโครงสร้างประชากร การพัฒนาคนรุ่นใหม่ ทรัพยากรภายในชุมชน การจ้างงานใน
ชุมชนและรายได้การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีตลาดรองรับตลอดจนการยอมรับของชุมชน
3) ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง นโยบายรัฐเครือข่ายภาคีกลไกทาง
การตลาดและการคมนาคม เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ด้านการจัดการ
องค์การ กล่าวคือ ปัญหาหลัก ๆ จะเป็นปัญหาด้านการตลาด วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถ
จำหน่ายสินค้าได้หรือจำหน่ายได้ไม่มากนัก ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากไม่มีแหล่งตลาดรองรับ
หรือไม่สามารถขยายตลาดได้ ปัญหาด้านการเงินและด้านบัญชี เช่น การขาดเงินลงทุนขาด
กระแสเงินสดหมุนเวียน ไม่มีระบบบัญชีที่ดี ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น ความไม่พร้อม
เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ขาดการใช้เทคโนโลยีมา
ดำเนินงาน เป็นต้น ซึ่งจากที่กล่าวมานั้น จะพบว่าวิสาหกิจชุมชน แม้จะพบประโยชน์ในด้าน
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนในการปรับนำไปใช้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น อันเกิดจากการดำเนินงาน
ของวิสาหกิจชุมชนก็ยังมีอยู่ อาทิ เช่น ด้านผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหาร
ตลาด ด้านการจัดการความรู้และข้อมูล ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการ
สินค้าหรือบริการ ด้านระบบการเงินและการจัดสรรรายได้ผลตอบแทนด้านการสร้างเครือข่าย
และด้านอื่น ๆ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต้องมีการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
ให้มีการดำเนินงานได้ด้วยความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ ส่งผลให้มีการดำเนินงานที่
ประสิทธิภาพ และยั่งยืนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนต่อไป กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่มีการหา
ตลาด ไม่รู้วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้แก่
สินค้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปัญหาและข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชนของ สนิทเดช จินตนา
และ อีระพงษ์ ภูริปาณิก (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาและข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชนใน
ประเทศไทย นั้นแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก
(Context) คือ นโยบายการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้นขาด ความต่อเนื่อง การนำนโยบายมาสู่
การปฏิบัติยังคงมีปัญหา รวมถึงค่าครองชีพและหนี้สินภาคครัวเรือนนั้นสูงขึ้น 2) ปัจจัยภายใน
(Input) พบว่า ผู้บริหารยังขาดความเป็นผู้ประกอบการยังไม่มีความรู้ทางด้านการบริหารจัดการ
ธุรกิจ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ทางด้านกฎหมายท้องถิ่นไม่มีความสามารถในการเขียน

โครงการและแผนธุรกิจ 3) กระบวนการทำงานของวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการตลาด ไม่รู้วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดไม่มีการวางแผนในการทำงานไม่สามารถเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้แก่สินค้าได้ ไม่รู้จักการนำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้ามาใช้กับสินค้าและไม่มีการทำบัญชี 4) ศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการดำเนินการไม่เพียงพอ หลาย ๆ แห่งไม่มีการผลิตสินค้ายังไม่มีมาตรฐานในระดับสากลและการการบริหารจัดการวัตถุดิบยังไม่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ด้านการทำงาน กล่าวคือ เรื่องการตลาด สมาชิกไม่มีความรู้เรื่องการตลาดหรือการขายสินค้าจะขายแต่ในชุมชนตัวเอง หรือชุมชนรอบ ๆ เท่านั้น ซึ่งถ้ามีการโฆษณาหรือโปรโมททางออนไลน์ดี ๆ สินค้าอาจขายได้เพิ่มขึ้น และทำให้เป็นที่รู้จักจากคนภายนอกและปัญหาอีกอย่างคือ ปัญหาการทำงาน บางครั้งสมาชิกมาไม่ครบก็ทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น แรงงานไม่ครบขาดความสม่ำเสมอในการทำงานทำให้การทำงานล่าช้า ซึ่งถ้าแก้ปัญหานี้ได้จะทำให้ผลิตสินค้าได้เร็วขึ้นทำให้สินค้ามีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดศักยภาพของกระบวนการในการทำงานของวิสาหกิจชุมชนของ นิภาพรณ เจนสันติกุล (2561) ได้กล่าวไว้ว่า ศักยภาพการผลิตไม่สามารถทำได้ตามมาตรฐานสากล เพราะปัจจัยและกระบวนการผลิตมีลักษณะเป็นท้องถิ่นขาดข้อมูลในการวางแผนธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและการดำเนินกิจกรรมการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนไม่ต่อเนื่องซึ่งเป็นข้อมูลที่ที่น่าสนใจเนื่องจากพบปัญหาที่คล้ายคลึงผู้วิจัย จึงอยากเสนอแนวทางการพัฒนานั้น ภาครัฐจำเป็นต้องจัดตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าแบบระยะยาวและมีความมั่นคงความรู้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้รู้จักสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับสินค้า และนำเอาจุดเด่นของท้องถิ่นมาทำให้เกิดเอกลักษณ์ร่วมกันพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้มีความสวยงามและดึงดูดความสนใจและการให้ความรู้แก่กลุ่มในการบริหารจัดการ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวางแผน กล่าวคือ โดยด้านการวางแผนวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการดำเนินการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีการนำ / ควบคุมให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนที่วางไว้โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายและ

ทิศทางของกลุ่มรวมทั้งมีส่วนร่วมในด้านการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ที่เหมาะสมและเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการจัดวางระบบ การดำเนินการโดยมีการจัดวางตำแหน่งและโครงสร้างองค์กรพร้อมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีผู้นำในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำและกรรมการของกลุ่ม เลือกผู้นำที่มีความเสียสละและความซื่อสัตย์เข้ามาเป็นผู้บริหารของกลุ่มมีการประชุมพบปะทบทวนการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำมีการประติดตามและประเมินผลการทำงานรวมทั้งแจ้งให้สมาชิกทราบเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนของ สมยศ ปัญญา และ พิงพร ศรีแก้ว จิราภรณ์ คล้อยปาน (2559) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การประเมินทบทวนผลงานที่ผ่านมาเพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น 2) การพัฒนาสินค้าและบริการอย่างสม่ำเสมอ 3) การควบคุมและรักษาคุณภาพมาตรฐาน 4) การผลิตต้องไม่กระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอาชีพและวิถีชีวิตของชุมชน 5) ความซื่อสัตย์ในการบริหารกองทุนความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 6) การศึกษาดูงานเพิ่มเติม 7) การสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้การผลิตและการตลาดภายในและภายนอกชุมชน 8) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ของสมาชิกและกลุ่มผู้สนใจ

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงปัจจัยในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานในกระบวนการผลิตสินค้า โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการผลิตสินค้าและกำหนดขั้นตอนการผลิตอย่างมีระบบ กำหนดขั้นตอนกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่ชัดเจนเป็นที่เข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นกำหนดและตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาผลิตเป็นสินค้า จะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับมีการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและบริการก่อนออกจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอการกำหนดราคาเป็นมาตรฐานและยอมรับได้ เมื่อมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะต้องมีการจดบันทึกการเงินหรือบัญชี อย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินให้สมาชิกทราบอย่างเป็นทางการและตรวจสอบได้ และจะต้องดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยการคิดค้นปรับปรุงวิธีการผลิตใหม่ ๆ เพื่อการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและลดต้นทุนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือของ

ผู้บริหารอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการมิใช่เป็นการทำงานเพื่อให้เสร็จสิ้นไปแต่เพียงอย่างเดียวภายในภาวะปัจจุบันซึ่งวิทยากรก้าวหน้าจะต้องมีการจัดการจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการเข้ามาช่วยมิใช่ประสบการณ์แต่เพียงอย่างเดียวการศึกษาวิชาการจัดการมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับงานย่อมจะเกิดคุณค่า

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการทำงาน กล่าวคือ ประธานกลุ่มจะมีการนัดสมาชิกกลุ่มให้มาทำงานก่อนที่จะทำงานจะมีการประชุมกันก่อนเพื่อวางแผนในการทำงานและมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันทำงานในการทำงานปัญหาที่พบ คือ สมาชิกกลุ่มทำงานช้า เพราะสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ก็จะอายุเยอะแล้วจึงทำให้ทำงานเร็วไม่ได้และสมาชิกบางคนก็ไม่สามารถมาทำงานได้ เนื่องจากติดธุระที่บ้าน จึงทำให้ต้องไปขอความช่วยเหลือจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำไปช่วยงานงานจะได้ไม่ล่าช้าทันเวลาตามที่กำหนด ส่วนงานที่ต้องใช้แรงหรือต้องยกของหนัก ๆ ก็จะมีจ้างคนภายในชุมชน เพื่อมาช่วยในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ จินตนา กาญจนวิสุทธ์ (2558) ได้กำหนดการประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเพื่อหาว่าที่ผ่านมาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่เพื่อวิเคราะห์ถึงความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนไว้ 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน อาทิ การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ 2) คุณภาพสินค้าและบริการว่าสามารถผลิตได้ตามมาตรฐานมีความปลอดภัยหรือมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวหรือไม่ 3) ประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยดูจากการลดต้นทุนและคุณภาพของระบบงาน 4) พัฒนาวิสาหกิจชุมชน อาทิ ความสำเร็จของแผนความพึงพอใจของสมาชิก

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้เขียนมีข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ควรนำเสนอในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดการองค์การ
3. ด้านการทำงาน

ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดการองค์การ
3. ด้านการทำงาน

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพ
การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดการองค์การ
3. ด้านการทำงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าศักยภาพและปัญหาการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง มีความโดดเด่นในการวางแผน แบ่งงาน และพึ่งพาอาศัยกัน แต่เผชิญปัญหาสมาชิกไม่ครบ ทำให้การทำงานล่าช้า และต้องพึ่งแรงงานภายนอก แนวทางแก้ไขเน้นการวางแผนที่รอบคอบ เพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์ และการประสานงานระหว่างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาแรงงานและการทำงานล่าช้า ส่งผลให้กลุ่มมีประสิทธิภาพและพัฒนาได้ดีขึ้น **ส่วนข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ได้แก่** 1. สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดควรมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากกว่านี้ เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพ 2. สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดควรพัฒนาทำการตลาดออนไลน์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น 3. สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดควรจะช่วยกันพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป **ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่** 1. ควรศึกษาแนวทางการในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด 2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2555). เศรษฐกิจชุมชนในแนวคิดของงานพัฒนาชุมชนกับการแก้ปัญหาความยากจน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บีทีเอสเพรส จำกัด.
- กรมวิทยาศาสตร์บริการ. (2555). การสร้างความยั่งยืนให้กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: กรมวิทยาศาสตร์บริการ.
- กัญญาณ อินทวาท และคณะ. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาระบบการจัดการและความสำเร็จจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. นนทบุรี: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- ชมภูษ หุ่นาค ปภาวดี มนต์รีวัต และวิพร เกตุแก้ว. (2563). แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน. กาญจนบุรี : วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

ทวีศักดิ์ สาสงเคราะห์. (2551). การออกแบบและพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล. (2545). วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพลส โปรดักส์.

ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี ปรีดาพร อารักษ์สมบูรณ์ และนิชชีชญา นราฐปนนท์. (2561). การพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

ณรงค์ เส็งประชา. (2562). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ทองใบ สุดซารี. (2542). ทฤษฎีองค์การวิเคราะห์แนวความคิด ทฤษฎี และการประยุกต์. อุดรราชธานี: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุดรราชธานี.

นิศาชล เตจ๊ะขอด. (2562). บทบาทของผู้นำในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2546). มิติเรื่องฐานทรัพยากรกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

บัณฑิต อ่อนดำ และวิริยา น้อยวงศ์นยางค์. (2533). ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบท ประสพการณ์ของประเทศไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สาขาพัฒนาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรกันต์ จารุพัฒน์. (2548). การวัดประสิทธิภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสินค้าผ้าพื้นเมืองในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิมลสิริ กุ๊กขุนทด, ณัฐชนน มาพิจารณ์, อิศราพร กล่อมกล้านุ่ม และณัฐพล บ้านไร่. (2563). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ. กำแพงเพชร: สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยกำแพงเพชร.

สมคิด บางโม. (2542). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.

สมยศ นาวิการ. (2538). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.

- เสรี พงศ์พิศ. (2546). วิธีคิด วิธีทำ แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ภูมิปัญญาไท.
- สุพาดา สิริกุตตา. (2566). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). องค์การและการจัดการ ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไรซ์ฟิล์มและโซลาร์เท็กซ์.